2019

POLITICAL SCIENCE

(General)

Full Marks: 80

Time: Three hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

OPTION-A

(International Relations)

- 1. Answer the following:

  1×10=10

  তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া ঃ
  - (a) Who authored the book 'Man, the State and War'?

'Man, the State and War' নামৰ গ্ৰন্থখন কোনে প্ৰণয়ন কৰিছিল?

- (b) What is the full form of IMF?

  IMFৰ সম্পূৰ্ণ নাম কি?
- (c) In which year did the Cuban missile crisis happen?
  কোন চনত কিউবান মিছাইল সংকট সংঘটিত হৈছিল?
- (d) When was NATO formed?
  কোন চনত NATO গঠন হৈছিল?
- (e) 'Perestroika' means 'Restructuring'.

  (True **or** False)

  'Perestroika' মানে 'পুনৰগঠন'।

  (সঁচা নে মিচা)
- (f) According to liberals 'States live in a condition of anarchy'. (True or False) উদাৰতাবাদী সকলৰ মতে 'ৰাষ্ট্ৰ সমূহ নৈৰাজ্যিক অৱস্থাত থাকে'। (সঁচা নে মিচা)
- (g) Who wrote the book 'Theory of International Politics (1979)'?

- 'Theory of International Politics (1979)' নামৰ গ্ৰন্থখন কোনে লিখিছিল?
- (h) Who wrote the book 'System and Process in International Politics'? 'System and Process in International Politics' নামৰ গ্ৰন্থখন কোনে লিখিছিল?
- (i) In which year did the 'Suez Canal Crisis' take place? 'Suez Canal Crisis' কোন চনত সংঘটিত হৈছিল?
- (j) According to liberals norms and institutions are important factors in world politics. (True or False) উদাৰতাবাদী সকলৰ মতে নিয়ম আৰু অনুষ্ঠান সমূহ আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ৰাজনীতিৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ কাৰক।

  (সঁচা নে মিচা)
- Write very short answers : 2×5=10
   অতি চমু উত্তৰ লিখা ঃ
  - (a) Mention any two exponents of liberalism.

যিকোনো দুজন উদাৰতাবাদীৰ নাম উল্লেখ কৰা।

- (b) What is the Brezhnev Doctrine? ব্ৰেজনেভ্ নীতি কি?
- (c) What is the Marshall Plan? মার্চাল প্লেন কি?
- (d) What is the Truman Doctrine?
  টুম্যান নীতি কি?
- (e) What is 'realpolitik'?
  'Realpolitik' মানে কি?
- 3. Write short answers:

5×4=20

চমু উত্তৰ লিখাঃ

- (a) Scope of International Relations.
  আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সম্পৰ্কৰ পৰিষৰ।
- (b) Discuss the concept of national interest.
  ৰাষ্ট্ৰীয় স্বাৰ্থৰ ধাৰণাটো আলোচনা কৰা।

- (c) Morganthau's six principles of realism.
  মর্গেনথ'ৰ বাস্তৱবাদৰ ছয়টা নীতি।
- (d) Discuss the concept of collective security.

সামূহিক সুৰক্ষাৰ ধাৰণাটো আলোচনা কৰা।

Answer the following questions :

 $10 \times 4 = 40$

তলত দিয়া প্ৰশ্ন সমূহৰ উত্তৰ দিয়া ঃ

(a) Discuss the evolution and nature of International relations as an academic discipline.

শৈক্ষিক বিষয় হিচাপে আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সম্পৰ্কৰ বিকাশ আৰু প্ৰকৃতি সম্বন্ধে আলোচনা কৰা।

OR / অথবা

'International Relations is primarily considered, as a study of relations among nation-states.' Do you agree with the statement? Justify your answer.

'আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সম্পৰ্ক মূলত জাতি ৰাষ্ট্ৰ সমূহৰ মাজৰ সম্পৰ্ক হিচাপে বিবেচনা কৰিব পাৰি' — এই বক্তব্যৰ সৈতে তুমি একমত নে? তোমাৰ উত্তৰৰ ন্যায্যতা প্ৰতিপন্ন কৰা।

(b) Discuss the basic tenets of liberalism.
Analyse the contribution of liberalism in understanding international order.

উদাৰতাবাদী বিচাৰধাৰাৰ মূল বৈশিষ্ট্য সমূহ আলোচনা কৰা। আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ব্যৱস্থা বুজাত উদাৰতাবাদী সকলৰ অৱদান পৰ্য্যালোচনা কৰা।

OR / অথবা

What is realism? Analyse its major drawbacks.

বাস্তৱবাদ কি? ইয়াৰ মূল সীমাবদ্ধতা সমূহ আলোচনা কৰা। (c) What is 'balance of power'? What are the instruments through which 'balance of power' is maintained in contemporary times?

> 'ক্ষমতাৰ সন্তুলন' কি? সাম্প্ৰতিক সময়ত ক্ষমতাৰ সন্তুলন বজাই ৰখাৰ মূল ব্যৱস্থা সমূহ কি কি?

OR / অথবা

What is the difference between collective security and balance of power? What are the instruments which ensure collective security in contemporary times?

সামূহিক সুৰক্ষা আৰু ক্ষমতাৰ ভাৰসাম্যৰ মাজৰ পাৰ্থক্য কি? সাম্প্ৰতিক সময়ত কি কি ব্যৱস্থাৰ দ্বাৰা সামূহিক সুৰক্ষা সুনিশ্চিত কৰা হয়?

(d) Discuss the different phases of the ColdWar. Analyse its impact.

শীতল যুদ্ধৰ বিভিন্ন পৰ্য্যায় সমূহ আলোচনা কৰা। ইয়াৰ প্ৰভাৱ পৰ্য্যালোচনা কৰা।

OR / অথবা

Discuss the causes of the Second World War. Analyse its impact on the Third world countries.

দ্বিতীয় বিশ্বযুদ্ধৰ কাৰণ সমূহ আলোচনা কৰা। তৃতীয় বিশ্বৰ দেশ সমূহৰ ওপৰত ইয়াৰ প্ৰভাৱ পৰ্যালোচনা কৰা।

OPTION-B

(Politics in India-I)

1.	Ans	wer the following as directed:
et.		1×10=10
	নিৰ্দেশ	ানুযায়ী তলত দিয়া সমূহৰ উত্তৰ লিখাঃ
	(a)	Who was the Chairman of the Drafting Committee of the Constitution?
		সংবিধানৰ খচৰা সমিতিৰ সভাপতি কোন আছিল?
	(b)	Constitution of India was adopted by the Constituent Assembly on
		(Fill in the blank,
	**************************************	সংবিধান সভাই ভাৰতৰ সংবিধানখন তাৰিখে গ্ৰহণ কৰে। <i>(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)</i>
		Indian Constitution is the longest written Constitution in the world. (Write True or False)
9		ভাৰতৰ সংবিধানখন পৃথিৱীৰ ভিতৰত দীৰ্ঘতম লিখিও সংবিধান। (শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা ,
	(d)	Write any one feature of Nehru Report
		নেহৰু প্ৰতিবেদনৰ <i>যিকোনো এটা</i> বৈশিষ্ট্য লিখা।

(e) In which year Non-Cooperation Movement started?

অসহযোগ আন্দোলন কোন চনত আৰম্ভ হৈছিল?

(f) In which year the word 'Socialist' was included in Preamble of the Constitution?

সংবিধানৰ প্ৰস্তাৱনাত সমাজবাদী শব্দটো কোন চনত সন্নিবিষ্ট কৰা হৈছিল?

- (g) In which year Indian Independence Act was passed by British Parliament?
  - (i) 1946
  - (ii) 1947
  - (iii) 1950 (Choose the correct option)

বৃটেইনৰ সংসদত ভাৰত স্বাধীনতা আইনখন কোন চনত গ্ৰহণ কৰা হয়?

- (i) ১৯৪৬
- (ii) >>89
- (iii) ১৯৫০ (শুদ্ধ উত্তৰ বাচি উলিওৱা)

- (h) Rajya Sabha has 12 nominated members. (Write True or False) ৰাজ্যসভাত ১২ গৰাকী মনোনীত সদস্য থাকে। (শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)
- Government of India Act of 1919 introduced Dyarchy in India.

(Write True or False)

১৯১৯ চনৰ ভাৰত চৰকাৰ আইনে ভাৰতত দ্বৈত-শাসন ব্যৱস্থা প্ৰৱৰ্ত্তন কৰিছিল! (শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

Pethick-Lawrence came to India as a (i)member of Cabinet Mission Plan.

(Write True or False)

পেথিক-লৰেন্স ভাৰতলৈ কেবিনেট মিচন প্ৰস্তাৱৰ এজন সদস্য ৰূপে আহিছিল। (শুদ্ধ **নে অ**শুদ্ধ লিখা)

- Write very short answers: 2. $2 \times 5 = 10$ অতি চমু উত্তৰ লিখাঃ
  - (a) Mention two causes for rise of nationalism in India.

ভাৰতত জাতিয়তাবাদৰ উত্থানৰ দুটা কাৰণ লিখা।

- (b) Write any two features of Parliamentary form of Government.
  সংসদীয় ব্যৱস্থাৰ *যিকোনো দুটা* বৈশিষ্ট্য লিখা।
- (c) Write two main features of the Objectives Resolution of Constituent Assembly.
  সংবিধান সভাৰ উদ্দেশ্যমূলক প্ৰস্তাৱৰ দুটা প্ৰধান বৈশিষ্ট্য লিখা।
- (d) Mention any two rights included under Right to Freedom (Article 19).

  স্বাধীনতাৰ অধিকাৰৰ অন্তৰ্গত (১৯ নং অনুচ্ছেদ) যিকোনো দুটা অধিকাৰ উল্লেখ কৰা।
- (e) Write any two Fundamental Duties mentioned in Article 51A.
  ৫১(ক) অনুচ্ছেদেত উল্লেখিত যিকোনো দুটা মৌলিক কর্তব্য লিখা।
- 3. Write short notes on the following:

  (any four)

  5×4=20

চমু টোকা লিখাঃ (যিকোনো চাৰিটা)

(a) Quit India Movement ভাৰত ত্যাগ আন্দোলন

- (b) Sarkaria Commission সৰকাৰিয়া আয়োগ
- (c) Socialist Principles in Constitution সংবিধানত সমাজবাদী ধাৰণা
- (d) Right to Constitutional Remedies সাংবিধানিক নিৰাময়ৰ অধিকাৰ
- (e) Powers of Election Commission নিৰ্বাচন আয়োগৰ ক্ষমতাসমূহ
- (f) Government of India Act, 1909. ১৯০৯ চনৰ ভাৰত চৰকাৰ আইন।
- 4. Answer the following questions:

10×4=40

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া ঃ

(a) What are the colonial legacies in Indian Political System?
ভাৰতীয় ৰাজনৈতিক ব্যৱস্থাত ঔপনিবেশিক পৰম্পৰাসমূহ কি?